

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. Θ'. Σ Α Π Φ Ω ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1881

Καθάνοισα δὲ κείσεται, οὐδὲ ποτα μναμασύνα σέθεν
ἔσσειτ' οὔτε τότ' οὔθ' ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις βράδων
τῶν ἐκ Πιερίας. . . (Σαπφ. ἀποσπ. 68.)

Λ Ε Σ Β Ι Α Κ Α

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΗΘΥΜΝΗΣ

(Συνέχεια ἴδε σελ. 175.)

Διελθόντες πάσας τὰς πόλεις, κωμοπόλεις, κόμας καὶ χωρία τῆς
ἐπαρχίας Μυτιλήνης, μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μηθύμνης,
ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ διαμερίσματος τῆς Καλλονῆς.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης

Διαμέρισμα Καλλονῆς. (1).

Τὸ διαμέρισμα τοῦτο σύγκειται ἀπὸ τὰ ἑξῆς ἑπτὰ μέρη: Ἄχυρών, Δάφια, Σουμούρια, Τζουμαιλί, Ἀργιανά, Κεράμι, Παπιανά.

1. Ἄχυρών. Ἡ κωμόπολις αὕτη εἶναι πρωτεύουσα τοῦ μικροῦ τούτου διαμερίσματος καὶ καθέδρα τοῦ Μητροπολίτου τῆς Μηθύμνης (2). Ἀπέχει τῆς Μυτιλήνης ἑπτὰ ὥρας καὶ τῆς Θαλάσσης ἡμισίαν ὥραν· ἔχει δὲ οἰκίας 380 ὅλας χριστιανικὰς καὶ μικρὰν ἀγορὰν, τὴν ὁποίαν οἱ ἐγγῶριοι καλοῦσι «Φόρον». Κεῖται ἐν τῷ μέσῳ πεδιάδος τινός, ὀνομαζομένης «Κάμπος τῆς Καλλονῆς» καὶ κοσμεῖται ἀπὸ δύο περικαλλεῖς ναοὺς, τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ὄντα μητροπολιτικόν, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ὁποίου καὶ κατοικεῖ ὁ Ἀρχιερεὺς, καὶ τὸν ἐνοριακὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Σχολεῖα ἔχει Ἑλληνικόν, Προκαταρκτικόν καὶ Παρθεναγωγεῖον.

2. Δάφια (Ἐδάφια). Κώμη ἀξία λόγου κειμένη πολλὰ πλησίον τῆς Ἄχυρώνος ἔχει οἰκίας 120 χριστιανικὰς καὶ 50 ὀθωμανικὰς καὶ ἐκκλησίαν τὸν Ἅγιον Γεώργιον, διατηροῦσα καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικόν. Ἡ κώμη αὕτη πρὸ ἑνὸς αἰῶνος σχεδὸν ἐπὶ Μπεκίρ Ἀγᾶ καὶ Οὐμέρ Ἀγᾶ, ἰσχυρῶν ἐγγῶριων ὀθωμανῶν, ὑπῆρξεν ἡγεμονικὴ καθέδρα ἑλθῆς τῆς Νήσου.

3. Σουμούρια. Χωριδιὸν ὀθωμανικὸν ἔχον οἰκίας 20.

4. Τζουμαιλί. Ἐπίσης χωριδιὸν ὀθωμανικὸν ἔχον οἰκίας 25.

5. Ἀργιανά. Ὅμοιως χωρίον ὀθωμανικὸν ἔχον οἰκίας 30.

6. Κεράμιον, Χωρίον χριστιανικὸν ἔχον οἰκίας 100 καὶ ναὸν τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ἀπέχει ἐπίσης ἑπτὰ ὥρας ἀπὸ τῆς

(1). Πιθανώτατον ὅτι ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ τῆν ὠραίαν καὶ περπὴν τοποθεσίαν τῶν μερῶν τούτων.

(2). Ἡ ἀπὸ τοῦ Μολύβδου εἰς Καλλονὴν μετάθεσις τῆς Μητροπόλεως Μηθύμνης φαίνεται ὅτι χρονολογεῖται τοῦλάχιστον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου, ὁ ὅποιος ἐκ Καλλονῆς ὄν ἐπρωτίμην βέβαια νὰ κατοικῆ πλησίον καὶ τῆς πατρίδος του καὶ τῶν ἱερῶν Μονῶν, τὰς ὁποίας καὶ μετὰ ζήλου ἔπηξε καὶ ἐπρωστάτευε πατρικῶτατα. Τὸν ὄρονον τοῦτον κοσμεῖ σήμερον ὁ ἐξ Ἰμβρου ἐνάρετος καὶ μουστεφῆς Ἱεράρχης Πανιερώτατος Κύριος Κύριος Νηκηφόρος Γλυκᾶς, εἰς ἐκ τῶν λογάδων τοῦ ἡμετέρου Κλήρου καὶ ἀληθῶς χριστομιμήτων Ποιμένων τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Μυτιλήνης. Ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ χωρίου φαίνεται ὅτι κατεσκευάζοντο ἄλλοτε ἐν αὐτῷ ἀγγεῖα πήλινα. Ἔχει δὲ καὶ σχολεῖον ἀλοδιδακτικόν.

7. Παπιανά. Καὶ τὸ χωρίον τοῦτο εἶνε χριστιανικὸν ἔχον οἰκίας 70 καὶ ναὸν τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε τὰ ἑπτὰ χωρία τῆς Καλλονῆς κείμενα ὅλα εἰς τὴν αὐτὴν προλεχθεῖσαν πεδιάδα. Ὀλίγον μακρὰν δὲ κεῖται ἡ ἐξοχὴ τὰ «Τριάντα», ἥτις παράγει κυθῶνια ὠραιότατα καὶ ἄλλα εἶδη ὀπωρῶν. Ὁ δὲ οἶνος τῆς Καλλονῆς οὐδὲ τὴν σήμερον εἶνε εὐκαταφρόνητος, ἀν καὶ φυσικώτατος καὶ πάντῃ ἀπεριποίητος, καὶ φαίνεται ὅτι τὸν οἶνον τῶν μερῶν τούτων τῆς Λέσβου ἐννοεῖ ὁ παλαιὸς ποιητὴς Ἀρχέστρατος λέγων «Κεῖνος δὲ δοκήσει οὐκ' οἴνω σοι ἔχειν ὅμοιον γέρας, ἀμβροσία δέ». Εἰς ἄλλην δὲ τινα ἐξοχὴν ἐπιλεγομένην «Ζύγρας» οἱ γενόμενοι πέπονες καὶ ὑδροπέπονες (χειμωνικά) εἶνε γλυκύτεροι παντὸς ἄλλου τόπου. Ἄλλ' ὅμως πάντα ἐν γένει τὰ χωρία ταῦτα ἔχουσι δυστυχῶς κλίμα νοσερὸν καὶ ἐπιδημικὸν καὶ ἐπιπολάζουσι πυρετοὶ περὶ τοὺς Φερινούς καὶ φθινοπωρινούς μῆνας.

Περὶ τῆς ἐκτεταμένης ταύτης πεδιάδος τῆς κοινῶς καλουμένης «Κάμπος τῆς Καλλονῆς» δυνάμεθα ἐν γένει νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶνε λίαν πλουσία καὶ γόνιμος, παράγουσα σῦκα ὠραία, σταφυλάς, ἀμύγδαλα, καὶ ἄλλα εἶδη ὀπωρικῶν, προσετι βαμβάκια, σίτον καὶ ὄσπρια, ὅθεν ἐπήγαγε καὶ ἡ παροιμία «Δὲν εἶνε παρακάτω τῆς Καλλονῆς ὁ Κάμπος». Ὅχι μακρὰν δὲ τῆς Ἀγυρῶνος πρὸς βορρὰν πλησίον εἰς τὸ λεγόμενον «Τσεφλίχιον τοῦ Δεσπότη» κεῖνται τὰ ἑρείπια τοῦ φρουρίου τῆς παλαιᾶς πόλεως Ἀρίσθης εἰς θέσιν καλουμένην ἤδη «Παλαιόκαστρον». Τὸ δὲ πρὸς δυσμὰς πλησιέστερον βουνὸν καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων καὶ σήμερον ἔτι «Ἴσσα» ὄχι μακρὰν τῆς θέσεως τῆς καλουμένης «Καλὴ λαγκάδα», ὅπου φαίνονται ἀρχαῖα ἑρείπια. Ὡσαύτως εὗρισκονται ἑρείπια φρουρίου καὶ ἐπὶ ἐτέρου λόφου καλουμένου «Προφήτης Ἠλίας». Καὶ ἐπιγραφῆτις εἰς τὰ προπύλαια τοῦ ἐν Ἐδαρίοις ὀθωμανικοῦ τεμένους «Ἀρ-

τέμιδι τῇ ξυμβουλίῳ κτλ.» Πλησίον τῶν χωρίων Κεραμίου καὶ Παπανῶν σώζεται καὶ ὁ ναὸς τοῦ Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἤρπᾳγη (ὡς λέγει ἡ παράδοσις) νεανίσκος τις ἀπὸ Σαρακηνοῦς πειρατᾶς, καὶ διὰ θαύματος τοῦ ἀγίου ἐπεστράφη πάλιν εἰς τὴν χήραν μητέρα του.

Ἐκ τῶν χωρίων τῶν Ἐδαφίων ἡμίσειαν ὄραν ὑπάρχουσι τὰ δύο ἱερά Μοναστήρια, περὶ ὧν ἀναφέραμεν καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις (1) τὸ μὲν ἀνδρῶν καλούμενον τοῦ «Λειμῶνος» εἰς τιμὴν τῶν Ταξιαρχῶν, τὸ δὲ γυναικεῖον καλούμενον τῆς «Μυρσινιοτίσσης» εἰς τιμὴν τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἀμφοτέρωτα Σταυροπηγιακά, δηλ. ἐξαρτώμενα ἀμέσως ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα ἰδρυθέντα πρὸ 390 ἐτῶν, μικρὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Νήσου, ὑπὸ τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου, ἀνδρὸς ἐντοπίου καὶ ἐναρέτου, γενομένου ἔπειτα Ἀρχιεπισκόπου Μηθύμνης, τοῦ ὁποῦ ἡ μνήμη ἐορτάζεται τὴν 14 Ὀκτωβρίου δι' ἀγρυπνίας ὁλονυχτίου (2). Καὶ εἰς μὲν τὸ ἀνδρῶν σώζεται ἡ Κάρα τοῦ Ἀγίου, εἰς δὲ τὸ γυναικεῖον ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὁ τάφος του καὶ ἡ ποιμαντικὴ ράβδος μετὰ τοῦ ποτηρίου ὅπερ μετεχειρίζετο. Ἡ μονὴ αὕτη τοῦ Λειμῶνος ἔχει καὶ βιβλιοθήκην οὐκ εὐκαταφρόνητον σχηματισθεῖσαν ἀπὸ ἀφιερῶματα εἴτε τῶν ἐν αὐτῇ

(1) Ἰδε Σαφοῦς πεῦχος Γ' σελ. 57.

(2) Ὁ ἅγιος οὗτος ἦτο τέκνον πτωχῶν μὲν καὶ ἀτρυνῶν γονέων, ἀλλὰ λιαν εὐσεβῶν, οἵτινες εἶχον φροντίσει ν' ἀναθρέψωσι τὸν παῖδα αὐτῶν «Ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου». Διὸ καὶ ὁ τότε ἀρχιερεὺς Μηθύμνης τιμῶν τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἰγνατίου ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης, νενυμφευμένον ὄντα. Ἄφου δὲ μετὰ ἔτη ἐτελεύτησεν ἡ σύζυγός του καὶ τὰ μικρότερα του τέκνα μετὰ τοῦ μεγαλύτερου υἱοῦ τοῦ Μεθοδίου καὶ τοῦ πατρὸς του Μανουὴλ ἀποδύεται εἰς τὸν μοναχικὸν βίον καὶ ἰδρύει τὰ δύο μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἐπληρώθησαν μοναζόντων καὶ μοναζουσῶν. Τότε δὲ ἀποθανόντας τοῦ ἀρχιερέως Μηθύμνης, ἐκλογῇ τῶν ἐπαρχιωτῶν καὶ κοινῇ ψήφῳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας καὶ ἱερᾶς συνόδου, προχειρίζεται διάδοχός του ὁ ἦδη μεγάλην φήμην κεκτημένος καὶ ἐπὶ χριστιανικαῖς ἀρεταῖς διαλάμπων Ἰγνάτιος, ὁ ὁποῖος μετ' ἄκρας δυσκολίας δεχθεὶς τὸ ὑψίστον τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, μέχρι βαθέως γήρατος θεαρέστως ἐποίησε τὸ λογικὸν ποιμνιόν του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀποσυρθεὶς εἰς τὰς ἱεράς του Μονὰς καὶ ἀσκητικῶς διελθὼν τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ, καὶ καταλιπὼν διαθήκην περὶ τῆς διοικήσεως τῶν Μονῶν σωζομένων ἔτι.

λογίων πατέρων εἴτε ἄλλων τινῶν ἀφιερωτῶν· καὶ γαίης δὲ καὶ ἀγροῦς καὶ ἐλαιῶνας καὶ κήπους κέκτηται πολλοὺς καὶ καλοὺς καὶ πρόβατα καὶ ἀγέλας ζῴων ὄχι ὀλίγων. Αἱ δὲ μοναχαὶ φιλοπόνως ἐνασχολοῦνται εἰς γυναικεῖα ἐργόχειρα, ἐργαζόμεναι τὸ ἔριον λίαν ἐπιτηδείως καὶ κατασκευάζουσαι περικνημίδας, συνδόνας κτλ. Καὶ τὸ μὲν ἀνδρῶν εἶχε πρό τινων ἐτῶν 10 ἱερομονάχους καὶ 50 μοναχοὺς, τὸ δὲ γυναικεῖον 50 μοναχάς, ἀλλ' ἤδη ὁ ἀριθμὸς οὗτος λίαν ἠλαττώθη. Ἡ μονὴ αὕτη ἔχει καὶ δύο μετόχια, τὸ μὲν κατὰ τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν λεγόμενον «Χωλοπαιδῆ» (τὰ κτήματα τοῦ ὁποίου ἀφιερώθησαν παρά τινος χωλοῦ παιδὸς ἐντοπίου ὀνομαζομένου «Κλεόπα»), τὸ δὲ εἰς τὸν κάμπον τῆς Καλλονῆς λεγόμενον «Τριάντα».

8. Ἁγία Παρασκευή. Μίαν περίπου ὥραν ἀνωθεν τῆς πεδιάδος Καλλονῆς πρὸς βορρᾶν εἶνε ἡ κωμόπολις τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἀπέχουσα ἐπτὰ ὥρας ἀπὸ τῆς πρωτευούσης καὶ συγκειμένη ἐξ 710 οἰκιῶν ὅλων χριστιανικῶν. ἔχει ναὸν τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν Ταξιαρχῶν καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικὸν καὶ Παρθεναγωγεῖον. Παρεκκλήσιον δὲ τι τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ παρακειμένου πρὸς δυσμὰς αὐτῆς λόφου καὶ ἀποτελοῦν σπήλαιον τεχνητὸν πελεκημένον ἐντὸς μαλακοῦ βράχου ἦτοι πωρίου λίθου, ἔδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὴν ἀξιόλογον ταύτην κωμόπολιν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι καὶ μάλιστα οἱ νέοι ξηνητεύονται εἰς τὴν Ἀνατολήν, καταγινόμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, ἀμπελοουργίαν καὶ διαφόρους τέχνας καὶ ἐπιστρέφοντες μετὰ ἔτη πλοῦσι εἰς τὴν πατρίδα των. Ἐν αὐτῇ κατασκευάζονται μεγάλα πτιλωτὰ (κετσέδες) χρήσιμα δ' ἐπίστρωσιν τῶν οἰκιῶν ἐν καιρῷ χειμῶνος ἱκανῶς διαρκῆ καὶ θερμά.

9 Κωλομηδάδος ἡ (Κλωμηδάδος.) Κώμη ὅπως χριστιανικὴ ἀπέχουσα ὀκτῶ ὥρας ἀπὸ τῆς πρωτευούσης. ἔχει 160 περίπου οἰκίας ναὸν τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικόν. Κεῖται πρὸς βορρᾶν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἀφ' ἧς ἀπέχει ἡμίσειαν ὥραν, ὁ τόπος οὗτος εὐμοιρεῖ δρυῶν βαλανηφόρων καθὼς καὶ ἡ Ἁγία Παρασκευή, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀγέλας

χοίρων τρέφουσιν οἱ κάτοικοι. Μεταξὺ δὲ Κωλομηριάδου καὶ Μανδαμάδου ἀπαντᾶται τὸ ἐρημοκλήσιον «Ἅγιος Παντελεήμων». Πλησίον αὐτοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν φαίνονται δύο ὑψηλοὶ βράχοι, κείμενοι ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν. Ἐπειδὴ δὲ λέγεται, ὅτι πάλαι ποτὲ Μηθυμναῖός τις ἀθλητὴς ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον, διὰ τοῦτο ἐπονομάζεται τὸ μέρος τοῦτο πήδημα τοῦ «Δράκου» δηλ. τοῦ ἀνδρειωμένου· καὶ ἐπειδὴ ὁ δράκος ἢ ὁ γίγας οὗτος ἐφονεύθη πλησίον τοῦ ναοῦ, ἐντεῦθεν ἐπήγασεν ἢ μέχρι σήμερον ἐπὶ τῆς νήσου κυκλοφοροῦσα ἀκόλουθος παροιμία «Κωφοί, τυφλοί, καὶ οἱ χωλοὶ ἔς τὸν Ἅγιον Παντελέμονα συντρέχουν καὶ σκοτόνουσι δράκον τὸν μέγαν δαίμονα»

10 Κλαπάδος. Χωρίον ὀθωμανικόν, περιέχον 60 οἰκίας. Τὸ ὄνομα ὅμως τοῦ χωρίου (πιθανόν ἐκ τοῦ Κλεῶπα Κλεωπάδος Κλαπάδος) ἐλληνικὸν κατὰ τε τὴν ρίζαν καὶ τὴν κατάληξιν, ὑπεμφαίνει ὅτι ἀνεκαθεν κατφεκίτο ὑπὸ χριστιανῶν.

11 Στύψις. Κώμη ἀξιόλογος καὶ ὅλως χριστιανικὴ ἀπαριθμοῦσα οἰκίας ὑπὲρ τὰς 400 καὶ ἀπέχουσα ἐπίσης 8 ὥρας ἀπὸ τῆς πρωτευούσης. Ἐχει ναὸν τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκικὸν μετὰ τμήματος ἐλληνικοῦ. Προϊόντα ἐξάγει ἔλαιον καὶ βαλανίδιον. Πιθανόν ὅτι ἀνωρύσσετο ἄλλοτε εἰς αὐτὴν στυπτηρία ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβε.

12. Ὑψηλομετώπων. Κώμη ἐπίσης ἀξιόλογος, ἀπαριθμοῦσα οἰκίας 280 χριστιανικὰς καὶ 60 ὀθωμανικὰς καὶ ἀπέχουσα δέκα ὥρας ἀπὸ τῆς πρωτευούσης. Ἐχει ναὸν τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν Ταξιαρχῶν καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκικόν. Τὸ ὄνομα τῆς κώμης ταύτης δεικνύει τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐάερον τῆς θέσεώς της, κειμένης ἐπὶ τοῦ ὄρους Λεπετύμνου, ἡμίσειαν ὥραν πρὸς βορρᾶν τῆς Στύψως. Φημίζεται διὰ τὰς ὡραίας ὀπώρας καὶ τὴν καλλονὴν τῶν γυναικῶν.

13 Γέλια. Ἡ κώμη αὕτη ἀπέχουσα δέκα ὥρας ἀπὸ τῆς πρωτευούσης, μίαν δὲ ἀπὸ τοῦ Ὑψηλομετώπου, ἔχει οἰκίας 230 χριστιανικὰς καὶ 70 ὀθωμανικὰς, ναὸν τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν Ταξιαρχῶν καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκικόν. Κεῖται ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ὄρους

Λεπετύμνου (καλούμενου κοινῶς ἁγίου Ἡλία, ὅθεν ἴσως καὶ ἡ κώμη αὐτὴ κατὰ παραφθορὰν ὠνομάσθη). Παράγει διαφόρους ὀπώρας ἐκλεκτάς καὶ τροφαλλίδας ἢ μυζήθρας νοστιμωτάτας.

14 Μανταμάδος ἢ (Μανταμάδος). Ἐξάιρετος κωμόπολις ὄλως χριστιανική, κειμένη ἐντὸς μετρίας κοιλάδος κατὰ τὴν ΒΑ. ὑπὸ-ρειαν τοῦ Λεπετύμνου, ἀπέχουσα ὀκτῶ ὥρας ἀπὸ τῆς πρωτευούσης καὶ περιέχουσα 700 οἰκίας. Ἐνῶ δὲ ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μηθύμνης, πολιτικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν διοίκησιν Μυτιλήνης μετὰ τῶν πλησιοχώρων Κουκιηῶν, Κάπης καὶ Κλειοῦς. Ἀπέχει τῆς Θαλάσσης πρὸς βορρᾶν μίαν ὥραν περίπου οἱ δὲ κάτοικοι εἶνε φιλόπονοι καὶ φιλόξενοι καταγινόμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ κτηνοτροφίαν, εἰς τέχνας καὶ εἰς μικρεμπόριον. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐσύστησεν σχολεῖον Ἑλληνικόν, ἀλληλοδιδασκτικόν καὶ Παρθεναγωγεῖον εἰς ὀλίγην δὲ ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως εἰς μέρος πεδινὸν καλούμενον «Λεσβάδος». Ὑπάρχει ναὸς περικαλλῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ φαίνεται ἐν προσκυνητηρίῳ ἐξ' ἐβένου καὶ κεχρυσωμένῳ εἰκῶν ἀρχαία ἢ μᾶλλον ἀνάγλυφον ἀπεικονίζον τὸν Ἄγγελον ὅστις παρίσταται ἔνοπλος καὶ γιγαντιαῖος, φέρων στέφανον ἐπὶ κεφαλῆς κεχρυσωμένον. Συνέρχονται δὲ πολλοὶ ἐκ τῶν περιχώρων πολλάκις τοῦ ἔτους χάριν εὐλαθείας, οἱ δὲ κάτοικοι πανηγυρίζουσι τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ καὶ τῶν Μυροφόρων. Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ τούτου ὑπάρχει ἐν τῇ κωμοπόλει καὶ ὁ τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Τὰ εἰς τὰ πλησίον τοῦ Μανταμάδου παράλια μέρη Λογγάδα, Σαρακῆνα, Ἁγίου Στεφάνου κτλ. βόσκοντα ζῶα ἔχουσι κρέας νοστιμωτάτον. Αὐτόθι προσέτι κατασκευάζονται πῆλινα χονδροειδῆ ἀγγεῖα, καὶ μάλιστα ὑδροδοχεῖα (κοινῶς κουμάρια) καὶ σταμνία, ἔχοντα ὑπόληψιν ὡς καθιστώντα τὸ ὕδωρ ψυχρὸν κατὰ τὸ θερος. Μεσημβριοανατολικῶς τοῦ Μανταμάδου ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν ἐπὶ τινος λόφου ὑπῆρξε πρὸ 80 ἐτῶν χωρίδιον λεγόμενον «Μανουῖλος» κατοικούμενον ὑπ' ὀλίγων ὀθωμανῶν, μεταβάτων εἰς τὰ πλησίον χωρία Κλειοῦς καὶ Κάπης.

Μίαν καὶ ἐπέκεινα ὥραν μακρὰν τοῦ Μανταμάδου πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὸ παράλιον ὑπάρχει ναὸς παλαιὸς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου,

ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ὁποίου ὑπάρχει μάρμαρον περιέχον εἰς Διολικὴν διάλεκτον τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: «ὁ δῆμος ὁ Βογίων Ἄντινοδώρῳ, εὐεργέτῃ κοινῶ ἀνά τὴν πόλιν πολλὰ καὶ μεγάλα, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς εἰς ἑαυτὴν». Μίαν δὲ καὶ ἡμίσειαν ὥραν ὠσαύτως πρὸς ἀνατολὰς εἶνε ὁ Παλαιὸς Λιμὴν καὶ κατέναντι καὶ πλησίον αὐτοῦ κεῖνται νησίδια τέσσαρα τὸ μὲν τῆς «Παναγίας», τὰ δὲ «Λευκά» ὑπὸ τῶν ἐντοπίων λεγόμενα «Τοκμάκια» Ἄπέναντι αὐτῶν πρὸς μεσημβρίαν κεῖται ἕτερον ὀνομαζόμενον «Πρασολόγος». Ἄνωθεν αὐτοῦ καὶ τοῦ μέρους τοῦ λεγομένου «Λευκάρια» ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις Αἴγειρος (Καβακλί δηλ. τόπος λεύκων καὶ καβακίων), ὅπου σώζεται καὶ ναῖδιον «ἡ Ἁγία Μαρίνα» καὶ ἐρείπια καὶ πέτρινοι τάφοι. Μίαν δὲ ὥραν πρὸς βορρᾶν πάλιν τοῦ Μανδαμάδου ὑπάρχει ὁ «Νέος Λιμὴν» (Γενὶ Λιμάν ἢ Ἁγιος Τεσσαράκοντα κοινῶς).

15. Κουκμηῆδος. Χωριδιὸν ὀθωμανικὸν περιέχον οἰκίας 20, ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχον τοῦ Μανδαμάδου καὶ περικυκλούμενον ὑπὸ πλατάνων καὶ κυπαρίσσω.

16. Κάπη. Κώμη ἀξιόλογος κειμένη εἰς τὴν ἀνατολικὴν ὑπώρειαν τοῦ Λεπετινίου, οἰκουμένη ὑπὸ χριστιανῶν καὶ ὀθωμανῶν καὶ περιέχουσα οἰκίας 260 χριστιανικὰς καὶ 100 ὀθωμανικὰς. Ἀπέχει τῆς πρωτευούσης ἐννέα ὥρας καὶ ἔχει ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικόν. Φημίζεται διὰ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν τῆς καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα αὐτῶν πρὸς κατασκευὴν ζυμαρικῶν καὶ γλυκισμάτων.

17. Κλειὸ (κοινῶς Κλειοῦ). Χωριὸν πλησίον τῆς Κάπης, οἰκουμένον ὑπὸ χριστιανῶν καὶ ὀθωμανῶν καὶ περιέχον οἰκίας χριστιανικὰς μὲν 180, ὀθωμανικὰς δὲ 80. Φέρει τὸ ὄνομα τῆς Κλειοῦς, μιᾶς τῶν ἐννέα Μουσῶν, καὶ ἔχει ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικόν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Ο ΦΥΣΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 185)

ΑΝΔΡΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ.

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ.

Εἶσαι πατήρ! μικρὸς θεός, ναύτης ἐν τρικυμίᾳ!
Περιβαλοῦ τὸν θώρακα τῆς μεγαλοφυΐας·
Τὴν ἐργασίαν φίλησον· ἀπέχε τῆς ἀργίας.
"Ἄλλως, ἡ δὴ σου ζωὴ, ἔσεται ἀτιμίαι.

Ὁ γάμος ἐτελέσθη τὸ συμβόλαιον ὑπεγράφη. Ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐσπέρας εἰσηλθεν εἰς ἄλλην σκηνήν, ἧς ἡ διασκευὴ εἶνε λίαν γραφικὴ. Ἡ σκηνὴ ἔχει ὡς ἑξῆς. Εἰς τὰ πρῶθουρα ἴστανται αἱ Χάριτες γυμναί, ραίνουσαι δι' εὐδύσμων μύρων καὶ πετάλων ἀνθέων τὸν εἰσερχόμενον, ὃν εἶτα, τρυφερῶς περιβαλοῦσαι, παραδίδουσιν εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν Ἀπόλυσιν· αὕτη ξενίσασα ἐπὶ μακρὸν παραδίδει εἰς τὸν ἐνδότερον ἰστάμενον ἀδελφὸν Κόρον. Βαθύτερον τοῦ Κόρου περιπατοῦσι μαστιγοφόροι αἱ Φροντίδες, αἱ Ἀγρυπνίαι, ἡ Πεῖνα, σκελετώδη, πρόσωπα, αἵτινες ἐκεῖνον μόνον δὲν βλέπτουσι, ὅστις φορεῖ τὸ παράσημον τῆς Ἐργασίας, ὅτε μάλιστα πτήσσοσαι, ὀδηγοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Εὐτυχίας. Τοιαύτη ἐν συνόψει ἡ σκηνή. Ἰδῶμεν τὸν ἄνδρα τὸν καταστάντα ἡδὴ σύζυγον.

Ὅπως τὸ συλληφθὲν πτηνὸν καὶ εἰς κλωβὸν ἐντεθὲν κατὰ πρῶτον μὲν ἀποπειράτε νὰ διαφύγη τῶν συρμάτων τοῦ κλωβοῦ, ὑστέρων δέ, ἰδὼν τὸ ἀδύνατον, ἀποφασίζει νὰ θεωρῆ πλέον τὸν κλωβὸν ὡς οἰκημᾶ του τρώγον καὶ πίνον καὶ ἄδον, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ σύζυγος, μὴ εὐρίσκων διέξοδον ἐκ τοῦ συζυγικοῦ κλωβοῦ, ἀποφασίζει νὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν ζεύγλην καὶ νὰ ἀροτριᾷ μετὰ τῆς συζύγου τὸν ἀγρὸν τῆς ζωῆς, ἵνα ἐξαργυρώσῃ τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς φύσεως πονομολογηθὲν συμβόλαιον.

Παρήλθε τὸ ἔτος καὶ οἱ δύο ηὔξησαν εἰς τρεῖς· προσετέθη τὸ νεογνόν. Τί μικρὸς ἄνθρωπος! καὶ τί θὰ φάγη! ἴσα ἴσα τρώγει γὰ-

λας, τοῦ καὶ αὐτὸ δὲν τ' ἀγοράζομεν τὸ 'βγάξει ἢ μητέρα τοῦ! Λι! ὅση μικρὸς, τόση βαρὺς· ζητεῖ τροφούς ζητεῖ ἀγρυπνίας, ζητεῖ ἔξοδα μυριομύρια· κακὸν δάνειον, μὰ τὸν Δία! Ὁ δυστυχὴς πατήρ, ἐνῶ μέχρι τοῦδε μετεχειρίζετο καὶ ἀνενέωνε δύο ἢ τρία ζεύγη ὑποδημάτων, ἤδη ἀρκεῖται εἰς ἓν καὶ μόνον καὶ τοῦτο ἐπεσκευασμένον· οἱ δύο πῖλοι τοῦ συγχωνεύονται εἰς ἓνα· τὸ παλαιὸν ἐπανωφόριόν του, ὅπερ ἔκειτο εἰς τὴν σκευοθήκην δὲν εἶνε ἀσχημον, «φοριέται ἀκόμα».

Αὐξάνει (1) ἡ οἰκογένεια καὶ συναυξάνουσιν αἱ φροντίδες· δὲν κοιμᾶται πλέον ἀφροντίς· ὁ ὕπνος τοῦ ταράττεται καὶ ἡ νύξ φαίνεται λευγαλέα. Τί σκέπτεται; τίς οἶδε; βεβαίως, ἀν ἦνε γενναῖος πατήρ σκέπτεται πῶς νὰ διοικήσῃ ἐντίμως καὶ ἀσφαλῶς τὸ οἰκογενειακὸν σκάφος· σκέπτεται πῶς νὰ συμβιβάσῃ τὰς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου τοῦ ἀσυμφωνίας· σκέπτεται ποίαν ἀνατροφὴν πρέπει νὰ δώσῃ εἰς τὰ τέκνα τοῦ καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὰ εὐτυχῆ· ἐν κεφαλαίῳ σκέπτεται νὰ φαίνεται καὶ νὰ ἦνε δραστήριος πατήρ, πιστὸς σύζυγος καὶ ἀγαθὸς πολίτης. Ἴδου τὰ τρία σημεῖα, ἐφ' ὧν ἄλλεται καὶ μεθᾶλλεται ἡ ἀνδρική του φαντασία. Καὶ τῶ ὄντι· ὁ τοῦ συζυγικοῦ βίου κρηπίδα τὴν καρτερίαν φέμενος, ὁ ἐξ' ἴσου ἀταράχως τὸ ποτήριον τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας ἀποδεχόμενος ὁ σύζυγος καὶ τέκνα ἄλλους ἑαυτοῦς (alter ego) θεωρῶν, οὗτος εἶνε καὶ λέγεται πατήρ καὶ ὑπὸ τούτου τὸ σκῆπτρον θάλλει καὶ τελεσφορεῖ ἡ οἰκογένεια, Ἄλλ' ὁ γάμον συνάψας ἐξ' ἔρωτος πρὸς βαρεῖαν προΐκα ἢ ὁ ἐρωτευθεὶς τὸν καλλιτεχνικὸν πόδα σφριγώσης νεανίδος, ἢ τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς χρυσοπλοκάμου Νηρηίδος, πάντα δὲ τᾶλλα εἰς οὐδὲν λογισάμενος, οὗτος μετὰ ἐπισυμβᾶσαν συμφορὰν, ἢ μετὰ νόσον παραλλάξασαν μικρὸν τὴν ἀρχέγραφον εἰκόνα ἢ καὶ μετὰ κόρον κτηνώδους ὀρμῆς, ἀρχεται χασμῶμενος καὶ ἀηδιάζων ἄτονος ὡς ὁ μετὰ γλυκὺν ἀνανήψας ὄνειρον καὶ τελευτῶν μεμφίμοιρος καὶ ὕβριστῆς καὶ μονονουχί φονεὺς! τὸ δὲ κεφάλαι-

(1) Σπουδαῖον παρόραμα. Κατὰ παραδρομὴν ἢ ἐν τῶ Η' τεύχει 185 σελὶς ἀνήκουσα ὀλόκληρος ἐνταῦθα ἐτυπώθη ἐκεῖ· διὸ καὶ ἀνατυπῶται, ὅπως μὴ βλαφθῇ ἡ συνέχεια.

λαιον: πείνα και γυμνητεία και ἔρις και ἀκαταστασία. — Ἀδιάφορον: ἐβασάνισε σύζυγον και τέκνα, ἀλλ' ὅμως ἐτέλεσε τὸν προορισμὸν του· σήμερον λέγεται πατήρ και προσφέρει εἰς τὴν κοινωνίαν ἐξ ἧ ὀκτὼ τέκνα, ἅτινα θά συνεργασθῶσιν ἢ ὡς τεχνῖται, ἢ ὡς φιλόσοφοι, ἢ ὡς βιομήχανοι. — Ἀθλία προσφορά! ἐφόρτωσεν εἰς τὴν ράχιν τῆς κοινωνίας ἢ καχετικά και ἀνάπηρα, ἅτινα θάττον ἢ βράδιον θά πολλαπλασιάσωσι τὸν σπόρον φοβερῶν ἀσθενειῶν, ἢ κλέπτας και ἀναγώγους, οἵτινες θά ᾧσιν οἱ ἐπαῖται, οἱ κλέπται και οἱ λυμεῶνες αὐτῆς. Τὸ «συνάγειν ἐξ ἀκανθῶν σταφυλὴν και ἐκ τριβόλων σῦκα» εἶναι ἀνύπαρκτον. Ὁ κανὼν εἶνε: ὅταν σπείρης σίτον θά θερίσῃς σίτον, ὅταν δὲ ζιζάνια, ζιζάνια οὐδεμία ἐξαίρεσις. Ἐπανέλωμεν:

Ἡ οἰκογένεια ἤδη ἀκμάζει ἀριθμεῖ τρία ἄρρενα, τρία κοράσια και δύο παράγοντας· ἔχει καλῶς. Νῦν ὁ πατήρ, εἴπερ ποτὲ και ἄλλοτε δεῖται συνέσεως και συνέσεως οὐ τῆς τυχοῦσης. Τὰ τέκνα διέρχονται ἀκριβῶς τὰς στιγμὰς ἐκείνας καὶ ἄς ἀφυπνίζονται ἐν αὐτοῖς τὰ μέγιστα ἐλαττώματα· ὁ υἱὸς αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς ἐλευθερίας και εἰς τὴν πρώτην δυσαρέσκειαν δοκιμάζει νὰ θραύσῃ τὰ δεσμά τῆς πατρικῆς ὑποταγῆς· σοναισθάνεται δύναμιν ἐν ἑαυτῷ νὰ τὸ πράξῃ και ἀφροντιστεῖ περὶ τοῦ μέλλοντος· εἶνε ἵππος θυμοειδῆς δάκνων τὸν χαλινόν, Ἡ δεκαπενταετίς κόρη ἤδη ἐπληροφόρηθη, ὅτι ἡ οἰκία, εἰς ἣν νῦν διαμένει, εἶνε ἐφήμερος δι' αὐτὴν, και ὅτι ὁ πατήρ δὲν εἶναι ὁ μέλλον σύζυγός της· τοῦτον δὲ τὸν σύζυγον πρέπει νὰ ζητήσῃ ἐκτὸς τῆς οἰκίας. Καὶ οὕτως ὁ πατήρ σαλεύεται οὐ μόνον ἐκ τῶν ἔξω περιπετειῶν, ἀλλὰ και ἐκ τῶν ἔσω πολεμουμένου.

Ἄλλ' ὁ πατήρ ὁ δοῦς παιδιόθεν ἀγωγὴν εἰς τὰ τέκνα πλούσιος ἢ πτωχός, ἀδιάφορον ἔχει νοῦν ὀλίγα μόνον ἐλαττώματα νὰ πολεμήσῃ· ὁ δ' ἀμελήσας τὴν ἀγωγὴν τῶν παιδῶν ὑφίσταται νῦν βαρείας τὰς συνεπειὰς τῆς ἀμελείας του. Οὕτως ὁ ἐν τρικυμιῶδει πελάγει χειμαζόμενος ναύτης, ἐάν, πρὶν ἀναχθῆ εἰς πέλαγος, ἐπετήρησε καλῶς τὸ σκάφος και τὰ ἐν τῷ σκάφει, ἔχει μόνον κατὰ τῆς τρικυμίας γὰ πολεμήσῃ· εἰ δὲ και ἠμέλησε, ἔσω μὲν τὸ σκά-

φος διαρρεῖ, τὰ καλώδια ἀνέτοιμα, τὰ ἰστία διερρωγότα., ἔξωθεν δὲ ἡ τρικυμία μαίνεται συρίζουσα τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ.

Ἐν κεφαλαίῳ ἡ φάσις αὕτη τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ὁ δοκιμαστήρ τοῦ ἀτόμου. ἐνταῦθα ἐκτυλίσσονται αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι, συγκρούονται αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἠθικαὶ διαμάχαι διαδέχονται ἀλλήλους· Ἡ ἰσορροπία τοῦ ἀτόμου ταλαντεύεται κινδυνωδῶς νῦν μὲν ἐντεῦθεν, νῦν δὲ ἐκείθεν ἄχρις οὗ νεφάλιος νοῦς, ὑπερακοντίσας τὰ ἐπιπροσθούντα κωλύματα, ὀδηγήσῃ καὶ σῶσῃ τό τε πλήρωμα καὶ τὸ σκάφος.

ΓΕΡΟΝΤΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ.

ΑΠΟΓΥΜΝΩΣΙΣ.

Χαῖρε γῆρας! τί σοφία!
 Τί συλλογισμοὶ σωστοί!
 —Θαυμαστοὶ τῇ ἀληθείᾳ
 μὲ θαυμάζουν οἱ θνητοί.
 —Τί; τὸ λὲς μὲ τὰ σωστά σου;
 Ἔχε, γῆρας, τὰ καλά σου.
 σὲ θαυμάζουν οἱ κουτοί.

Ἐν μέσῳ τοῦ ἀυλοκήπου ἐπὶ ξυλοπχοῦς ἐδράνου κάθηται γέρον πολίος, οὗ ἡ πρὸς τὰ κάτω ρέπουσα κεφαλή ὁμοιάζει πρὸς κορυφὴν γηραιᾶς ὀρυός ἣν κατέβαλον ἀλλεπάλληλοι καπιγιῖδες. Τὰ ἐγγονίδιά του σκιρτῶσι πρὸ αὐτοῦ ὡς ἀρνία τοῦ Μαρτίου· οὗτος δὲ σύνοφρος δὲν συγκινεῖται οὔτε ὑπὸ τῶν ἀνωθεν, ἀηδόνων οὔτε ὑπὸ τοῦ κελαρύζοντος ἐν τῇ δεξάμενῃ κρονοῦ οὔτε ὑπὸ τῆς ἀπλουμένης πρὸ αὐτοῦ ἐαρινῆς χλόης· καὶ ὅμως ἐνθυμεῖσθε τὸν παῖδα ἐκεῖνον, ὅστις φαιδρός ἔτρεχεν ἀνά τὸν κῆπον σκιρτῶν καὶ γελῶν καὶ παίζων μὲ τὰ ἀνθη, μὲ τοὺς τέττιγας, μὲ τὴν σκιάν του. Ἦδη ἡ Ζωηρότης καὶ ἡ Φαιδρότης, ἀδελφαὶ τῆς Νεότητος καὶ πισταὶ αὐτῆς ὁπαδοὶ ἀπέκτησαν μετ' ἐκείνης, ἄλλο ἀλλαχοῦ ζητοῦσαι ἐνδιαίτημα, τὸ δὲ Γῆρας, πολυότριχον κεκυφὸς βάδην βάδην

σπεῦδον, ἤλθε καὶ ἐνεθρονίσθη ἐπὶ τοῦ ἐγκαταλειμμένου τούτου σαρκίου, ὑπὸ μάλης κρατεῖ παχὺν παχὺν κύλινδρον συμπερασμάτων καὶ γνωμικῶν καὶ ἰδοὺ οἱ γέροντες μεταβάλλονται εἰς γνωμοδότας καὶ παραινέτας ἀκαίρως ἢ ἐγκαίρως πάντοτε καὶ πανταχοῦ
Καὶ τοιοῦτο τὸ γῆρας.

Ὁ δὲ γέρων ὑπὸ τὰς σκιάδας, ἀναπολῶν τὰ παρελθόντα, ἀνευρίσκει αὐτὰ μάταια καὶ μηδαμινά, ἅτινα νῦν δὲν θὰ ἠγγόραζεν οὔτε ἀντὶ λεπτῶν πέντε. Ἴσως τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές. Ἐχει καὶ ἡ γερροντικὴ ἡλικία τὰ ὄνειρά της. ἄλλ' ἡ περοβρόήσατα φαντασία αὐτῆς μόλις ὀρμᾶ νὰ ὑπερπετασθῆ καὶ καταπίπτει ὡς νωθρός βομβυλιός ἐν μέσῳ τῶν κλάμισκων τοῦ ἀγροῦ, οὓς ποτὲ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ. Ἐν τούτοις φανταζεται νὰ ἦτο μεῖραξ ἔτι, τὸ πολὺ πολὺ ἄγων τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος καὶ νὰ λουσιθῆ ἄπαξ ἔτι εἰς τὰ ὀροσερὰ νάματα τῆς νεότητος. οὕτω μετὰ γλυκὺ ὄνειρον ἀφυπνισθέντες καμμύομεν ἐπιμόνως τοὺς ὀφθαλμοὺς, ζητοῦντες συνέχειαν ἢ ἐπανάληψιν ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔχομεν τὴν τύχην ὡς ὁ Ναβουχοδονόσορ, νὰ ἐπανίδωμεν αὐτό.

Καὶ ὅμως τὸ μνηῆμα χάνει πρὸ αὐτοῦ· χάνει ἀσφαλέστερον ἢ πρὸ πάσης ἄλλης ἡλικίας. Ὁ γέρων δὲν ἐλπίζει, ὡς ἐλπίζει νεὸς ἀσθενῶν διότι ἐκ τῶν πραγμάτων ἐδιδάχθη, ὅτι τὸ γῆρας δὲν εἶνε νόσος, εἶνε νόμος. Πρὸ τοῦ ἀναλλοιώτου δὲ τούτου νόμου κύπτουσιν ἀλλεπάλληλοι αἱ γενεαὶ πᾶσαι καὶ εἶνε ἡ στιγμή καθ' ἣν ἡ ζωὴ παραδίδει τὰ σκῆπτρα εἰς τὸν θάνατον καὶ ἀπέρχεται ἐνθρονίζομένη εἰς τὴν νέαν γενεάν. Ἀπογυμνωθῆς λοιπὸν πάσης ἐλπίδος αἰθανόμενος ἐν ἑαυτῷ τὸν λαθραίως ἀπλούμενον θάνατον, ὃν ἀγγέλλει ἡ βακτηρία, στηρίζει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς σκελετῆς χειρὸς τοῦ καὶ οἰονεὶ διδοῦς λόγων τῶν πράξεων αὐτοῦ, ἀναθεωρεῖ ἅπαντα τὴν βίον του. Ἦλθον λέγει, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον βεβαίως χεῖρ ἀνωτέρα μετ' ἔληκεν ἐνταῦθα· τοῦτο ἐδιδάχθην ἐκ τῆς πείρας· Ἐπὶ τῆς γῆς τυχύτης ἐσχετίσθη μετ' ὄντα, τεθέντα καὶ ταῦτα ὡς ἐγώ, ὑπὸ τῆς χειρὸς ἐκείνης ἀλλὰ δὲν ἀποτελοῦμεν μόνοι ἡμεῖς τὸν κόσμον, ἀνωθεν ἡμῶν αἰωροῦνται τόσα ἄλλα κτίσματα, ἅτινα δὲν ἐρρίφθησαν ἀσκόπως· διότι ἀροῦ ἐν πτερόν, ἐν ὄργανον τοῦ.

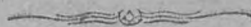
μύρμηκος δὲν ἔλαθε νὰ τεθῆ ἀσκόπως, ἀλλὰ καὶ τὰ σμικρότατα ταῦτα συνηρημολογήθησαν εὐθέτως, πολλῶν πλέον οἱ κόσμοι οὗτοι, τείνουσι πρὸς σκοπόν, ὃν ὤρισεν ἡ παντοδύναμος ἐκείνη χεὶρ. Ἄλλὰ τίς ὁ σκοπός; ἀγνοῶ· οὐδὲ συνελαβέ ποτε τοῦτο κεφαλὴ Σηητοῦ. Ὅτι γινώσκω καὶ διδάσκομαι ἐκ τῆς συνιεδότησεώς μου εἶνε ἡ εἰρηνικὴ συμβίωσις μετὰ τῶν ὁμοίων μου, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προορισμοῦ μου καὶ ἡ εὐχαριστία πρὸς τὸν πλάστην μου. Ἐν τῇ ζωῇ μου λοιπὸν προσεπάθησα ὅση μοι δύναμις, νὰ συμβιβάζωμαι μετὰ τῶν ὁμοίων μου· παιδοποιήσας, ἐξέθρεψα, ἐξεπαίδευσα καὶ ἀποκατέστησα τὰ τέκνα μου, ὅσον ἠδυνήθην εὐτυχῶς, διδάξας αὐτὰ πρῶτον νὰ σέβωνται τὸν Θεὸν αὐτῶν καὶ διδοῦς σὺτοις πρῶτος ἐγὼ τὸ παράδειγμα. Νῦν δέ, Θεέ μου, ἐπάκουσον καὶ τῆς τελευταίας μου τῆς εὐχῆς.

Καὶ γονυπετήσας καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς τοὺς οὐρανούς, ἀναφωνεῖ:

« Γῆς καὶ οὐρανοῦ βασιλεῦ! σὺ, ὁ δούς μοι ζωὴν, νοῦν καὶ λόγον, ἵνα ἐξυπηρετήσω ἐν τῷ κόσμῳ τὰς βουλὰς σου, δέξαι νῦν τὴν ψυχὴν μου, ἐπιστρέφουσαν εἰς σέ ἐκ τοῦ κεκοπιακότος τούτου σαρκίου· συγχώρησον τοὺς ἐχθρούς μου, συγχώρησον τὸν κόσμον ὅλον, ὁδήγησον τὰ τέκνά μου εἰς τὴν ὁδόν σου καὶ σῶσον ἡμᾶς ἐν τῇ μακροθυμίᾳ σου! »

Τοιαῦτα λέγει ὁ γέρον· καὶ κλίνας τὴν γεγηρακυῖαν κεφαλὴν ἐν μέσῳ τέκνων καὶ ἐγγόνων εὐτυχῶν, κατακλίνεται, ὡς γηραιὸς κορμὸς μεταγγίσας τὴν ἰκμάδα πάνταν εἰς τὰ περὶ αὐτὸν ἀναφυέντα καὶ θάλλοντα δενδρύλλια.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ.

Ἡ φύσις τώρα πένθιμη φορεῖ ἐνδυμασίαν
καὶ σὺν τῇ νιὰ τῇ φθισικῇ μὲν εἰς μελαγχολίαν.
Ἐνῶ προτοῦ μὲ λούλουδα ἦτον ἐστολισμένη,
τώρα θρηνεῖ πολὺ πικρά· εἶν' ὅλη μαραμμένη.
Ἡ αὔρα, ποῦ προτῆτερὰ στὰς κλάδους ἐφυσούσε
καὶ τὰ λουλούδια μὲ κρυφῇ γλυκάδᾳ ἐφιλοῦσε,
μέσσω στὰ δένδρα τὰ νεαρά τὰ μοιρολόγι ψάλλει
γιατὶ ἐμαραθῆκανε τῆς φύσεως τὰ κάλλη.
Βροχῆς ψιλᾶς σταλαγματιαῖς πέφτουνε νύχτα μέρα,
τὰ σύννεφα ἄγριωπὰ σκιάζουσι τὸν αἰθέρα.
Ἦ ἀηδόνι τὸ χαρούμενον, ὅπου ἐκελαδοῦσε
καὶ τὰ λουλούδια τὴν αὐγὴν καθένα χαιρετοῦσε,
τὸ δένδρον σὺν εἶδεν ὠχρόν, τὸ ρόδο μαραμμένο,
ἐδάρασε τὸ δόστυχο καὶ ἔμεινε πικραμμένο.
Ὁ ἥλιος πλεῖσθ' δὲν φαίνεται τῇ φύσει νὰ χρυσοῖναι
καὶ τὸ φεγγάρι ὅλα των θαμβάδα τὰ πλάκωνει.
Μὰ ὅλα των ξανέρχονται, τὸ χιόνι σὺν περᾶση,
ὅταν ὁ μάγης ξαναρθῆ, τὸ καλοκαίρι φθᾶση.
Ἡ φύσις ὅλη νυμφικὴ θὰ βάλ' ἐνδυμασίαν,
τὴν ἡδονὴν θὲ νὰ γεννᾷ πάλι καὶ εὐθυμίαν.
Ἦ ἀηδόνι πάλι τὸ κλαδί σὺν ἴδῃ ἀνθισμένο,
θὰ τραγουδίση λιγυρά, θὲνε καμωμένο.
Μὰ γὰρ ἐγὼ ἀπώλεσα τὸ ρόδο τ' ἀνθισμένο
ποτὲ πλέον τὴν ἀνοιξίαν δὲν τῆνε περιμένο.
Σὺν φύλλο τοῦ φθινοπωριοῦ ποῦ πέφτει μαραμμένο,
ἔτσι κερῶ μαράθηκα, καὶ ὅπου τύχη πηγαίνα

Καὶ τὴν ὥραν τοῦ ψυχροῦ βορειᾶ χιόνι τὸ παγωμένον
νὰ μὲ καταξηράνη πλεῖόν τὸ κάτωχρον προσμένον

K. M.

ΥΜΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ.

Ὡ Θεέ, ὁ τὴν πᾶσάν σου κτίσιν
μὲ ἀστέρων σωρείας γεμίσας
μὲ τὴν μίαν καὶ μόνην σου ρῆσιν
καὶ μ' ἐν βλέμμα σου ταύτην φωτίσας,

Ὁν ὁ ἥλιος λάμπων δοξάζει,
καὶ ἡ σελήνη καὶ τ' ἄστρα ὕμνοῦσι
ὄν πτηνῶν τ' ἄσμα ἐγκωμιάζει
καὶ οἱ ρύακες ὑπηρετοῦσι

Νῦν τολμῶ τὴν πολλὴν σου σοφίαν
νὰ ὑμνήσω μ' αὐδὴν ἐλαχίστην
καὶ τὴν ἄκραν θεέ, εὐσπλαγγίαν,
ἣν παρέχεις σ' ἡμᾶς τὴν ταχίστην.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 192)

Γ.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟΣ.

Ἦν ἡ ὥρα τρίτη μετὰ μεσημβρίαν· κάτωθεν τῆς πλατάνου παρὰ
τῆς πηγῆς, ἧς τὸ ὕδωρ κατέπιπτε μετὰ ψιθυρισμοῦ ἀπὸ πετρῶν ἀπο-
κρήμων, ἐλάθηντο οἱ δύο σύζυγοι καὶ ὁ ξένος αὐτῶν ἐπὶ καθισμά-

των λιθίνων, τὰ ὁποῖα οἱ φιλόκαλοι χωρικοὶ ἔκτισαν ἐπίτηδες πρὸ πολλῶν ἐτῶν πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν προσερχομένων εἰς τὴν πηγὴν. Ὁ νέος Γάλλος ἐκάπνιζεν μεθ' ἡδυπαθείας σιγάρον Ἀβάνας, ἡ δὲ Ὁρτενσία ἤρχετο μακρόθεν, ὡς ἀληθῆς νύμφη τῶν δασῶν, φέρουσα προχοῖδα πλήρη καφφέ και δίσκον ἔχοντα ἐπ' αὐτοῦ ἅπαντα τ' ἀναγκαῖα. Πλησιάσασα δὲ ἔχυσεν ἐντὸς κυμβίων και προσέφερεν εἰς τὸν ξένον και τοὺς γονεῖς αὐτῆς.

—Καίρὸς νομίζω, κύριε Γεώργιε, εἶπεν ὁ ξένος, νὰ μᾶς διηγηθῆς πῶς εὐρέθης ἐδῶ μετὰ τῆς συμπολιτιδός μου.

—Φίλτατέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, μειράκειον ἔτι ἔλθων εἰς Αἴγυπτον ἐπροσκολλήθην εἰς τὸν κηπουρὸν τοῦ Σουκιοῦρ-Βεη, ἐνός τῶν ἰσχυρῶν και πλουσίων ἐν Καίρῳ Μαμελοῦκων· ὑπὸ τὸν ἔμπειρον ἀρχικηπουρὸν τοῦτον, ὅστις ἦτο Νεαπολιτανός, ἔμαθα τὴν κηπουρικὴν ἀποθανόντα δὲ αὐτὸν μετὰ τινα ἔτη τὸν διεδέχθη ἐγὼ ὡς ὁ ἐπιτηδειότερος τῶν ἄλλων. Ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον ὁ τότε στρατηγὸς Βονοπάρτης, ἠθέλησε νὰ συστήσῃ τάγμα Μαμελοῦκων ἐκ τῶν ἐκεῖ παροικούντων Ἑλλήνων· εἰς τοῦτο τὸ τάγμα ὑπηρετήσα και ἐγὼ, ἐν ὅσῳ ὁ στρατὸς διέμευεν εἰς Αἴγυπτον, τὸν παρηκολούθησα δὲ ἐπανελθόντα εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὁ Βονοπάρτης ἠγάπα τὸ τάγμα τοῦτο, και ὅταν ἀνηγορεύθη Ὑπατος και μετὰ ταῦτα Αὐτοκράτωρ, τὸ ἐπροστάτευσε ἔτι μᾶλλον. Οἱ Μαμελοῦκοι συνήθως ἐμάχοντο παρ' αὐτῶ, διὸ και τοὺς ἠγάπα ὑπερβαλλόντως διὰ τὴν ἀνδρίαν και τὴν εἰς αὐτὸν ἀφοσίωσίν των. Εἰς τὴν μάχην τῆς Λειψίας ἔλαβον τὸ τραῦμα, οὐτινος βλέπετε τὴν οὐλὴν εἰς τὴν παρεῖάν μου. Ἀριστεύσαντα τότε μὲ ἐτίμησε μὲ τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς και μ' ἐπροβίβασεν εἰς τὸν βαθμὸν ἐνωμοτάρχου· μετὰ τινα καιρὸν μὲ ἀνέδειξε ὑπομοίραρχον τῆ μεσιτείαι, ὡς ἔμαθον ἔπειτα μᾶς μεγάλης Κυρίας. Εἰς τριάκοντα δύο μάχας τὸν ὑπηρετήσα· ἔχω ἔξ πληγᾶς εἰς τὸ σῶμά μου· κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἐνῶ περιέμενον τῶν ἀγῶνων μου τὴν ἀμοιβὴν ἀπὸ τὸν ἔνδοξον ἐκεῖνον Αὐτοκράτορα και μέγαν στρατηγόν, ἡ ἀποφρᾶς ἡμέρα τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ ἡ διὰ προδοσίας ἀνατείλασα και διὰ καταστροφῆς δύσασα, κατέστρεψε και ἐμοῦ τὸ μέλλον. Ἀναβάντων τῶν Βουρβόνων εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας, δὲν ἠθέλησα πλέον νὰ ὑπηρετήσω, και παραλαβὼν τὴν σύζυγόν μου, τὴν ὁποῖαν πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἶχον νυμφευθῆ, ἦλθον εἰς τὸ χωρίον τοῦτο, ἔνθα ἐγεννήθην.

—Παρέλειψες, κύριέ μου, εἶπεν ὁ ξένος μειδιῶν, τὸ κυριώτερον ἐ-
 πεισόδιον τοῦ βίου σου.

—Καταλαμβάνω, θέλετε νὰ εἰπῆτε τὴν ὑπανδρείαν μου. Ὁ Ἰω-
 σήφ Λορέ ἦτο φίλος μου πολλά στενός· ἀπολέσας εἰς τὴν μάχην
 τοῦ Σμονλέσκου τὴν δεξιάν του, κατετάχθη ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος
 μεταξὺ τῶν ἀπομάχων, ἀφοῦ τὸν ἐτίμησε μὲ τὸ παράσημον τῆς λε-
 γεῶνος καὶ τῷ προσδιώρισε καὶ διὰ βίου καλὴν σύνταξιν. Ἐπανελ-
 θόντος εἰς Γαλλίαν τοῦ Ἀυτοκράτορος ἀπὸ τὴν νῆσον Ἑλθαν, ἐστά-
 λην μὲ σπουδαίας ἐπιστολάς εἰς τὴν κόμην Γουρδὸν τῆς Γκιέννης, ἐν-
 θα διέτριψα εἴκοσιν ἡμέρας, ἕωσά νὰ τελειώσῃ ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστο-
 λῆς μου καὶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς Παρισίους μὲ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἐ-
 πάρχου. Ἐνοεῖται ὅτι ἔβλεπον καθ' ἑκάστην τὸν φίλον μου Λορέ, κα-
 τοικοῦντα τότε εἰς τὴν κόμην τὰς γεννηθῆσάς του Γουρδόν. Εἶχε τρία
 τέκνα, δύο θυγατέρας καὶ ἓνα υἱόν. Ἡ πρωτότοκος Λουίζα, ἥτις εἶνε
 ἡ σύζυγός μου ἦτον ὠραία.

Ἡ πρεσβυτίς ὑψώσασα φιλαρέσκως τὸν τράχηλον ἐγάλασεν ἀπὸ καρ-
 δίας, διότι τὸ θῆλυ γένος καὶ μέχρις ἐσχάτου γῆρατος ἐπιθυμεῖ ν' ἀ-
 κούῃ τοὺς πανηγυρικοὺς τῶν ὠραίων ἐτῶν του.

—Ναί, ἐπανέλαβεν ὁ Γεώργιος, ρίψας βλέμμα συμπαθείας καὶ ἀγνῆς
 εἰσέτι ἀγάπης πρὸς τὴν γηραιάν σύζυγόν του, ἡ Λουίζα μου ἦτον
 ὠραία καὶ ἐγὼ ἤμην εὐμορφος, παλληκαράς· μὲ μίαν ὀμματῆν ἠγά-
 πήθημεν· ὁ ἔρωσ πιάνει διὰ μιᾶς, καθὼς καὶ ἡ πυρῆτις μὲ μίαν μόνην
 σπύθην ἀνάπτει· συνεννοήθημεν, μὲ ἤθελε τὴν ἤθελα, ἰδοὺ τὸ πᾶν τὴν
 ἐζήτησα ἀπὸ τὸν πατέρα της, δὲν μὲ εἶπεν ὄχι, διότι γινώσκων τὰς
 ὑπηρεσίας μου ἐπίστευεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἤθελα γενεῖ Ἰλαρχος, ἢ καὶ
 κατ' ἐπιπέρας. Ἡ Λουίζα ὅμως δὲν ἔκαμνε τοιοῦτους λογαριασμούς,
 διότι ἠγάπα τὸν Γεώργιον καὶ ὄχι τὸν ὀποιοῦντα ἄρχοντα. Ὁ ἔρωσ δὲν ἐ-
 σπούδασε τὴν λογικὴν, ἔχει ἰδικούς του ὑπολογισμούς, τοὺς ὁποίους
 διαλύει μὲ τὰ δάκτυλα εὐκολώτατα, καὶ χωρὶς νὰ συντρίβῃ τὴν κε-
 φαλήν του. Μετὰ πέντε ἡμέρας τὴν ἐνυμφεύθη καὶ ἐπέστρεψα εἰς
 Παρισίους, ἀφῆσας αὐτὴν πλησίον τοῦ πατρὸς της.

—Ἐτελείωσας τοὺς γάμους σου Γεώργιε; ἠρώτησεν ἡ Λουίζα μὲ τὴν
 συνήθη τῶν Γαλλίδων ἀθρότητα, ρίψασα ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα, τὸ ὁποῖ-
 ον ἤθελε ζηλεύσει πᾶς ἀνὴρ, ἔχων πεῖραν τῆς γυναικειᾶς φυλακτικῆς.

—Ναί, Λουίζα μου, εἶσαι πάντοτε ἡ τοῦ 1815 πεφιλημένη μου

Λουίζα. ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, πιπίλισα; τοὺς ἀποστάζοντας οἴνου μύστακας του.

— Ἄφες αὐτά, Γεώργιε, ἐγῆράσαμεν.

— Ὁ ἔρωσ εἶνε πάντοτε παιδίον, ἀπεκρίθη καγχάσας ὁ Γεώργιος.

Δ.

Τὴν τετάρτην ὥραν μ. μ. ἡ τράπεζα ἠτοιμάσθη ὑπὸ τῆς ὥραιας Ὁρτενσίας ἀπλουστάτη καὶ καθαρὰ ὀθώνιον λευκότερον τῆς χιόνης τὴν ἐκάλυπτε· τὰ μαχαίρια καὶ τὰ περόνια ἔστιλβον, ὡς γὰρ ἐξῆλθον προσφάτως ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ τεχνίτου· ἀρνίον ἀκέραιον ἐψητὸν, κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μαγειρικὴν, εἰς ἣν ὁ Ἑπειρώτης ἐξέχει, ἔκειτο ἐπὶ δίσκου χαλκίου κασσιτερίνου ἐν τῷ μέσῳ τῆς τραπέζης· τὰ ποτήρια ἔλαμπον ὑπὸ καθαριότητος, καὶ ὁ οἶνος τῆς Ζίτσης ἐδείκνυεν ὡς ὄγκον μέγαν ρουβινίου τὴν περιέχουσαν αὐτὸν φιάλην. Ὁ ξένος ἐκάθησεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν γηραιῶν συζύγων, ἡ δ' Ὁρτενσία ἀπέναντί του. Κόρη ἐκ τῶν γειτονισσῶν, ἐλθοῦσα χάριν τῆς φίλης τῆς Ὁρτενσίας νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἔφερε ζωμὸν καπωνίων παρσκευασμένον διὰ τῶν ἐντοσθίων των, δι' ἀγρίων ἀρωματικῶν χόρτων, ὀλίγου ὀρυζίου καὶ κρόκων ὠῶν.

— Τί λαμπρὸς ζωμός! εἶπεν ὁ νέος κυνηγός, ἐξάίρετος· πρώτην φεραν τρώγω τοιοῦτον ζωμόν.

— Πεινάτε, κύριε, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἀρέσκει τόσον, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος.

— Σᾶς βεβαίῳ δὲν εἶνε τοῦτο, ὑπέλαβεν ὁ νέος, εἶναι τῷ ὄντι ζωμὸς ἐξάίρετος.

— Ναί, ἐπρόσθεσεν ἡ πρεσβυτίς γελάσασα, εἶνε ὁ ζωμὸς τοῦ Αὐτοκράτορος, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζε φλωρεντινὸν καὶ τὸν ὁποῖον ὑπερηγάπα. Ἄστέλλεσαι, ἀγαπητὸν τέχνον.

— Διατί, κυρία; μήπως οἱ Αὐτοκράτορες εἶνε μάγειροι; ἐξ ἐναντίας οἱ παρασκευάζοντες τὰ δεῖπνα τῶν ἡγεμόνων εἶνε ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ.

— Εὐχαριστῶ, Κύριέ μου, εἶπεν ἡ Ὁρτενσία, διότι μὲ κάμνετε νὰ ὑπερφηανεύωμαι, ὅτι εἶμι καλὴ οἰκονόμος.

Ὁ νέος κλίνας τὴν κεφαλὴν, ἐπεθεδαίωσε τὴν φράσιν τῆς ὥραιας κόρης διὰ σεμποῦ καὶ φιλικωτάτου μειδιάματος.

—Φίλη μου Ἀγγελικουλά, εἶπεν ἡ Ὁρτενσία ἀποταθεῖσα πρὸς τὴν ὑπερηρετοῦσαν κόρην, βάλε εἰς ἓν μέγαν πινάκιον τὸ ἐν καπῶνιον καὶ σὺ, πάτερ μου, χώρισε μίαν πλάτην καὶ ἓνα μὲρὸν τοῦ ἀρνίου νὰ τεθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, διὰ νὰ σταλῶσιν αὐριον τὴν αὐγὴν εἰς τὸ πλοιαρίον.

—Κυρία μου, σὰς εὐχαριστῶ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ λάβητε τὴν ἐνόχλησιν ταύτην, εἶπεν ὁ ξένος.

—Κύριε, ἀπεκρίθη μετὰ ζωηρότητος ἡ Ὁρτενσία, εἶμεθα κύριοι εἰς τὴν οἰκίαν μας καὶ εἰς τὸν ξένον μας θὰ κάμωμεν ὅτι μᾶς ἀρέσει. Καὶ ὑπομειδιάσασα, ἔδειξεν εἰς τὸν κυνηγὸν στόμα ὡς κάλυκα ῥόδου ἀνοιγομένου κατὰ τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Ἐν τούτοις τὸ δεῖπνον ἐπροχώρει, ὁ ξένος ἔτρωγε μὲ ἀπειρον ὄρεξιν, ἀπαγγείλας ἐκτενέστερον πανηγυρικὸν τοῦ ἐψητοῦ, ὥστε ἐὰν ὁ ζωμὸς εἶχεν αἰσθήσεις βεβαίως θὰ διεμαρτύρετο.

—Πανταχοῦ, ἐπρόσθεσεν ὁ ξένος, εὕρισκει τις βίον εὐάρεστον.

—Ἄ κύριέ μου! δουλεῖα καὶ βίος εὐάρεστος εἶνε δύο δεινοὶ πολέμοι, ἀπεκρίθη ἡ Ὁρτενσία. Καὶ βαθῶς στεναγμῶς ἐξέβρασεν ἐκ τοῦ ἀλχαστρίνου στήθους τῆς.

—Θὰ πῶ εἰς τὴν υἱεῖαν μᾶς μεγάλης κυρίας, ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, ὅλος φειδρυνθεὶς ὑπὸ τοῦ Ζιτσίου οἴνου· γεμίσατε τὰ ποτήρια σας, θὰ τὰ στοργγίσετε ἕως τὸν πάτον. Θὰ πῶμεν εἰς υἱεῖαν ἐνὸς ἀγγέλου. Καὶ ἄρας ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του τὸ ποτήριον, εἰς υἱεῖαν, ἐκραύγασε, τῆς βασιλίσσης Ὁρτενσίας! ὁ Θεὸς νὰ τὴν σκέπη ὅπου καὶ ἂν εὕρισκεται.

Τοῦ νέου κυνηγοῦ ἡ χεὶρ ἐκλονίσθη ὡς χεὶρ πυρέσσοντος, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ποτηρίου του ἐχύθη ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἀλλ' ἀναλαθῶν αὐθις τὸ σοβαρὸν καὶ ἀτάραχον ὕφος του.

—Κύριε Γεώργιε, εἶπε, πολλὴν φαίνεται ἀφοσίωσιν ἔχεις εἰς τὴν βασιλίσσαν Ὁρτενσίαν, καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔδωκες καὶ εἰς τὴν ὥρϊαν σου θυγατέρα τὸ ὄνομά της. Ἐπεθύμουν νὰ μάθω, διατί ἡ τοσαύτη ἀφοσίωσις;

—Βλέπω, φίλτατόν μου τέκνον, ἀπεκρίθη γελῶν ὁ Γεώργιος, ὅτι ἔχεις σκοπὸ νὰ μ' ἐξομολογήσης. Ἴδου λοιπόν. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βάγραμ ἀφ' οὗ ἐβλάκμεν γινῶσιν εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς, ἐπιστρέψαμεν τροπικιοφόροι εἰς Παρισίους.

Ὁ Γεώργιος ἐνθουσιασθεὶς ἀνεμνήσθη τῶν παλαιῶν ἡμερῶν τοῦ βίου, τοῦ καὶ ἤρξατο νὰ τραγοῦδῃ τὴν στρατιωτικὴν στραφῆν, ἣν οἱ στρατιῶται τοῦ μεγάλου στρατοῦ εἶχον αἰωνίως εἰς τὰ χεῖλη των.

«Ὁ ἔρωσ τῆς πατρίδος μὲ κάμνει ἀνδρεῖον
Καὶ λέοντα εἰς τῶν μαχῶν τὸ πεδίον.
Ἵπὲρ σοῦ, φιλτάτη πατρὶς, τὸ αἶμά μου χύνω.
Κ' εἰς τὰς ἐφόδους προθύμως τὸ βῆμα ταχύνω
Διὰ τὴν δόξαν σου πατρὶς ἂν ἀποθάνω,
Σ' τὸν οὐρανὸν θὰ πετάξω ἐπάνω.»

—Ἐξακολούθησε, Γεώργιε, τὴν διήγησίν σου, εἶπεν ὁ νέος ὄλος ἔνθους.

—Ναί, ἐξακολούθησεν ὁ Γεώργιος, ὁ Αὐτοκράτωρ ἠθέλησε ν' ἀλλάξῃ τὴν φρουρὰν τῆς τιμῆς τῆς Αὐτοκρατορίας, Ἰωσηφίνης, κατοικοῦσας τότε εἰς τὴν Μαλμαζῶν, καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἀπόσπασμα μίαν ἐνομοσχίαν. Ἐβλεπα καθ' ἑκάστην τὴν ἀγαθὴν ταύτην καὶ ἐνάρετον Αὐτοκρατορίσαν, τὴν ὁποίαν ἡγάπα περιπαθῶς ὁ στρατὸς διὰ τὰ σπάνια προτερήματά της· ἡμέρα δὲν παρήρχετο χωρὶς νὰ μᾶς ἐυεργετήσῃ ἂν ἡσθῆναι τις ἐξ ἡμῶν, μᾶς ἔκαμνε τὴν τιμὴν νὰ ἔρχεται ἀὐτοπροσώπως νὰ μᾶς ἐπισκέπτηται καὶ νὰ μᾶς παρηγοῇ, φροντίζουσα νὰ μὴ μᾶς λείψῃ τὸ παρμηκρόν. Μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ φθινοπώρου περιερχόμενος τοῖς κήπους τῆς Μαλμαζῶνος, ἐστάθην εἰς μέρος κατάφυτον ὑπὸ δρυλλίων ἀνθοφόρων, καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου μου μαχαιροῖδιον, ἐκαθάριζον τὰ χεῖρά μου καθαρισμοῦ. Μία σκιὰ μὲ εἰδοποίησεν, ὅτι κάποιος ἴστατο ὀπισθὲν μου· καὶ στραφείς εἶδον νέαν γυναῖκα, ὠραίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ, ἐνδεδυμένην κομψότατα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πλουσίως, τὴν ὁποίαν πρῶτην φορὰν εἶδον, καὶ ἀποκλυφθεὶς ἔκλινα τὴν κεφαλὴν ἐνώπιόν της.

—Τί κάμνετε αὐτοῦ, κύριε; μὲ ἠρώτησε διὰ φωνῆς ἀρμονικῆς καὶ γλυκεῖας.

—Καθαρίζω, κυρία, μου τὰ δευράλλια.

—Βλέπω ὅτι ἐπιτηδεύεσθε φαίνεται; ὅτι γνωρίζετε τὴν κηπουρικὴν.

—Πρὶν γίνω κυρία μου, στρατιώτης ἤμην κηπουρός. Τοῦτο ἀκούσασα ἠθέλησε νὰ μάθῃ, ὡς ζητεῖτε τώρα καὶ ὑμεῖς, τὰς περιπετείας τοῦ βίου μου.

—Εἴσθε, κύριε, Γάλλος; μὲ ἠρώτησε.

—Κυρία μου, τώρα είμαι Γάλλος, διότι εύρίσκομαι εις τήν υπηρεσίαν του Αυτοκράτορος τῆς Γαλλίας. Ἐγεννήθην ὅμως εις τήν Ἑλλάδα, εἶμαι Ἕλλην.

—Κατάγεσθε ἀπὸ μέγα ἔθνος· ἀνέγνωσα τήν ἱστορίαν του. Ἡ μήτηρ μου μ' ἀνέθρεψε μὲ τοῦ Ἀββᾶ Βαρθολομαίου τὸν νέον Ἀνάχαρσιν. Ὡ τί λαὸς, τί ἔθνος, τί σοφοί, τί στρατηγοί!

—Ἄλλ' αὐτὸ τὸ ἔθνος σήμερον καταπιέζεται ἀπὸ λαὸν βάρβαρον.

—Τὰ ἔθνη, ὅσα ἔχουσιν ἔνδοξον παρελθόν, ἱστορίαν πλήρη λαμπρότητος, ὡς τὸ ἑλληνικόν, δὲν ἀφαιρίζονται ἴσως μίαν ἡμέραν ἢ θεία πρόνοια εὐδοκήσει. . . . ὁ Αυτοκράτωρ, . . . Ὡ πόσον ἀγαπᾷ τὴν Ἑλλάδα ἀφ' οὗ ἀνέγνωσα τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν της! . . . Αἱ φράσεις της διεκόπησαν, ἡ φωνὴ της ἐγένετο λιγυροτέρα καὶ συγκινητικὴ. Μ' ἔδωκε τὸ βαλάντιόν της πλήρες χρυσῶν νομισμάτων πρὸ τῶν ποδῶν μου, καὶ μὲ βῆμα ταχὺ ἐγένετο ἄφαντος, ὥστε οὔτε κἂν νὰ τὴν εὐχαριστήσω ἠδυνήθην.

Ἐπειτα, ἠρώτησεν ὁ νέος μὲ ἀνυπομονησίαν.

Ἔχε ὑπομονήν, εὐλογημένε, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, εἶσαι παράδοξος πνευματικός. Ἐπειτα, ἰδοὺ ἔπειτα. Τὴν ἐπιούσαν νὰ καὶ μ' ἔρχεται ἓνα δίπλωμα, μεγάλος, μεγάλος ὑπομοίραχος μὲ δύο ἀργυρὰς ἐπωμίδας. Μετὰ τινὰς ἡμέρας περιπατῶν εἰς τὸν κῆπον μεθ' ἐνὸς συναδέλφου βλέπω μακρόθεν ἐρχομένην τὴν αὐτὴν κυρίαν. Εἶπέ μοι, φίλε, τῷ εἶπον, σὲ πικραλῶ, γνωρίζεις αὐτὴν τὴν κυρίαν;

—Καὶ πῶς, ἀπεκρίθη, δὲν τὴν γνωρίζεις σὺ; εἶναι ἡ βασίλισσα Ὁρτενσία, ἡ βασίλισσα τῆς Ὀλλανδίας. Ἀπεφάσισα νὰ ριφθῶ εἰς τοὺς πόδας της νὰ τῇ προσφέρω τὰ σεβάσματά μου, καὶ νὰ τῇ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου, διότι οὐ μόνον δὲν ἀμφίβαλλα, ἀλλὰ καὶ ἐπίστευσα, ὅτι ἡ Μεγαλειότης της ἔγεινεν ἡ μεστίτις τοῦ προδιδασμοῦ μου· διευθυνθεῖσα ὅμως δι' ἄλλων δενδροστοιχιῶν, ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς τοῦ λαβυρίνθου τῶν δένδρων.

Τὴν διήγησιν ταύτην ἀκούσας ὁ νέος κυνηγὸς ἐσυγκινήθη τοσοῦτον ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του.

—Περιλημμένη μου Γαλλία, ἀνεδῶσε, περιλημμένη μου καὶ τῆς Γαλλίας! ὦ πόσον σὰς ἀγαπῶ!

—Ἐνθυμήθης, τέκνον μου ἀγαπητόν, εἶπεν ἡ γηραιὰ Λουίζα, τὴν πατρίδα μας. Ἐχεις δίκαιον, καὶ ἐγὼ τὴν ἐνθυμοῦμαι συνεχῶς. Τί νὰ εἶπωσιν

δὲ οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων, οἱ ὅποιοι ἔχουσι καὶ δὲν ἔχουσι πατρίδα!

—Ὁ Θεός, κυρία μου, ὅστις εἶνε κοινὸς πατήρ, θέλει φροντίσει περὶ αὐτῶν. Ἡ πρὸ οὐκὰ του εἶνε μεγάλη καὶ ἀπειρος.

—Ἀληθῶς, τέκνον μου, εἶνε μεγάλη, ἀλλ' ἡ Εὐρώπη, ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη τοὺς ἐγκατέλιπε. Μακάριος ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος, ὅστις θὰ ἐκτείνη τὴν δεξιάν του εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος διέβη εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν πολιτείαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὠνομάσθη μέγας· τοῦ ἡγεμόνος ὅμως ἐκεῖνου τὸ ὄνομα, ὅστις θὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἀπογόνους τοῦ ἐδούξου τοῦτο ἥρωος, θέλει ἐγγραφῆ εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας λαμπρότερον τοῦ Ἀλεξάνδρου, διότι ἐγείρων ἐκ τῆς δουλείας τὴν ἑλληνικὴν φυλήν, οἰκοδομῆ τὸν φάρον τὸν μεταδώσαντα εἰς τὴν Ἀνατολήν τὰ φῶτα καὶ τὸν πολιτισμὸν οὗτος κληθήσεται μέγας εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος.

—Ὁ Θεὸς θέλει ἐγείρει τὸ ἤργαλον τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ Προνοίας, ἀπεκρίθη μὲ τόνον σοβαρὸν καὶ δογματικὸν ὁ ξένος.

Δότε μοι τὴν πλάτην, εἶπεν ὁ Γεώργιος, καὶ ἰδῶ τὴν τύχην μας.

—Φαίνεται, Γεώργιε, γνωρίζεις τὴν πλατομαντίαν. Καὶ πιστεύεις τὰ τοιαῦτα;

—Ἀκοῦς ἐκεῖ; ἂν τὰ πιστεύω, ὑσάκις ἐκύτταξα τὴν πλάτην, ποτὲ δὲν ἐμάντευσε ψεύματα. Ἡ πλάτη εἶνε ἄσφαλτη. Καὶ λαθὼν αὐτὴν εἰς χεῖρας τὴν ἐκαθάρισα. Διὰ λόγου σου θὰ τὴν συμβουλευθῶ· θὰ ἰδῶ διὰ τὸ ταξειδίόν σου. Σὲ θέτω δεξιᾶ.

—ὦ, ὦ, ἀνέκραξε παρατηρήσας μετ' ἐκπλήξεως τὴν πλάτην, τί βλέπω; Ἄετός σ' ἐπισκιάζει, πλῆθος μέγα λαοῦ εἶνε εἰς τοὺς πόδας σου. Παρὰδοξον, φίλε μου, ἢ μέγας μονάρχης εἶσαι, ἢ θὰ γένη· ἔχεις ὅμως ἐνώπιόν σου μεγάλας περιπετείας.

Ὁ νέος κυνηγὸς ἐμειδίασε μὲ τὴν συνήθη του ἐμβρόθιαιαν καὶ σοβαρότητα, εἶτα ἀναβλέψας πρὸς τὸν Γεώργιον τῷ εἶπε·

—Γεώργιε, βλέπω, ὅτι πιστεύεις ὡς τὰ μικρὰ παιδιὰ, ἢ ὡς αἱ γραῦαι εἰς πράγματα γελοῖα.

—Ἐκεῖνο ὅπου σε λέγω ἐγώ, φίλτατό μου τέκνον, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος μὲ τόνον ἐντελοῦς πεποιθήσεως, ὑψώσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὸν μύστακά του.

Τὴν ἐπιούσαν ἴαν πρῶτ' ὄλοι ἦσαν ἐπὶ ποδός.

Ὁ ξένος ἴσχυτο ἐνδεδυμένος τὴν κυνηγετικὴν του πανοπλίαν ἐν τῷ

μέσῳ τοῦ δωματίου ἐπισκεπτόμενος τὸ προβόλον του καὶ διορθῶν τὴν ἀρβυαλίδα του· ὁ Γεώργιος ἔθετεν εἰς μίαν κλάθον τὰ τεμάχια τοῦ ἀρνίου, τὸ καπώνιον καὶ ἄρτους, καὶ ἔφερεν ἐπ' ὤμων ὡς στρατιωτικὸν γυλιόν (ταχιρτζίκαν) πλώσκαν πλήρη οἴνου.

Ἵρτενσία, εἶπεν ὁ ξένος, ἀπευθυνθεὶς πρὸς αὐτὴν ἰσταμένην πλησίον του, δός μοι τὴν χεῖρά σου, πὲ ἀφίω υγιάν. Λάβε αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα διὰ νὰ σοὶ χρησιμεύσῃ ὡς προΐκα. Καὶ ἔβασε δακτύλιον βαρύτερον εἰς τὸν δάκτυλόν της, οὗ ὁ ἀδάμας εἶχε τὸ μέγεθος μικροῦ κάρου· ἡ Ἵρτενσία ἔκαμε σγῆμα ἀρνήτως, ἀλλ' ὁ ξένος τῇ εἶπε. —Κυρία, τὸ δῶρον τοῦτο δὲν δύνασαι νὰ τὸ ἀπόποιηθῆς. Τοσοῦτον δὲ ἐπιτακτικὴ καὶ σοβαρὰ ὑπῆρχεν ἡ φωνὴ τοῦ ξένου, ὥστε ἡ Ἵρτενσία ἔμεινε σιωπηλὴ, δέξασα εἰς αὐτὸν μόνον διὰ τῆς κλίσεως τῆς κεφαλῆς της τὴν εὐγνωμοσύνην της.

—Κύριε, εἶπεν ὁ Γεώργιος, ἀνχωροῦντε καὶ σᾶς εὐχόμεθα καλὸν κατευόδιον, ὁ Θεὸς νὰ σᾶς προστατεύῃ καὶ νὰ σᾶς κατευοδώσῃ εὐτυχῶς εἰς τὴν πατρίδα σας· ἀλλ' ἐνῶ ἐγὼ σᾶς εἶπον λεπτομερῶς τὴν ἱστορίαν μου, πρόπει καὶ ὑμεῖς νὰ μᾶς εἰπῆτε τὸ ὄνομά σας διὰ νὰ σᾶς ἐνθυμούμεθα πάντοτε. «ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ» ἀπεκρίθη ὁ νεός.

—Ἡ Λουίζα ἔδραμε νὰ ἐναγκαλισθῇ αὐτὸν ἀλλ' ὁ κυνηγὸς σπεύσας μὲ βῆμα ταχὺ πρὸς τὴν φέρουσαν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ αἰγιαλοῦ, ἔγεινεν ἄφαντος.

Ἐμμετρος Λύσις τοῦ II. αἰνίγματος

Τὸν Λιβάριον γνωρίσας μὲ τὰ ἔλα σου ψηφία,
 Κ' εἰς τὸν Λίβιον ταχέως, πλὴν τοῦ ἔκτου, ἀναβάς,
 Πλὴν τοῦ πέμπτου καὶ τετάρτου εἶδον ἐν φιλολογίᾳ
 Λίβιον ἱστορικόν.

Τρία δ' ἅμα διαγράψας,
 Ἦκουσα τῆς λύρας Δίνου ἠχησάσας τὰς χορδὰς
 Μὲ σκοπὸν μελωδικόν

Σμύρνη τῇ 24 Αὐγούστου 1881

ΣΤΙΑΦΩΝ ΠΙΤΤΑΚΗΣ.